

вана Цвијића фонд под његовим именом, који је наменило даљем раду на географском проучавању наше земље и народа у оним правцима, како их је већ показао велики покојник у својим многобројним радовима. За ову прву годину фонд је нарастао од добровољних прилога поштовалаца овога нашег великог научника скоро до 25.000 дин. Географско Друштво, које ће одредити начин руковања овим фондом, нада се да ће нарочито Цвијићеви многобројни ученици, па онда и чланови нашег друштва, поради да фонд што пре и више нарасте, да би се могао за што краће време употребити за његову одређену намену. Прилоге прима Географско Друштво у Београду, а они се могу слати и у ратама. *Е. Ј. Ц.*

II. Конгрес Словенских Географа и Етнографа.

Од 2—12 Јуна ове године одржан је у Пољској II. Конгрес Словенских Географа и Етнографа.

На Конгресу је узело учешћа око 200 делегата и чланова из свих словенских земаља, од којих су Чеси били најбројније заступљени (око 100).

Из наше земље је учествовало 16 делегата и редовних чланова. Од ових је делегирало Географско Друштво Г. Г. Павла Вујевића и Емила Цветића, Универзитет Г. Владимира К. Петковића, Срп. Краљ. Академија Г. Недељка Кошанина, Историјско-археолошки Музеј у Скопљу Г. Војислава С. Радовановића, Министарство Просвете: Г. Г. Франа Туђана, Боривоја Ж. Милојевића, Боривоја Дробњаковића, Синишу Станковића и Петра С. Јовановића, Министарство Војске и Морнарице Г. генерала Стевана Бошковића, и Министарство Социјалне Политике Г. Лазара Костића. Поред тога као редовни чланови учествовали су: Г. Г. Антун Мелик, Брезник, Е. Шневајс и С. Милојевић.

Било је и гостију из несловенских пријатељских земаља: Француске (Е. de Martonne, G. Blondel, P. Deffontaine, A. Fichelle), Енглеске (Bartholomew), Италије (G. Caraci, R. Riccardi) и Сјед. Амер. Држава (Manning).

Поред тежње да се што боље манифестује развој географске и етнографске науке код Словена, организатори Конгреса су много полагали на то да учесници конгреса што боље упознају саму Пољску. Због тога је Конгрес био организован као велика информативна екскурзија.

Скуп конгресиста био је 2. Јуна у Ђеђицама, малом пограничном месту Пољске Шлезације (или Горњег Шљонска, како је Пољаци зову). Овде је сваки од учесника конгреса добио место у вагону lits у коме се становало за цело време конгреса. Истога дана прешло се у Катовице где је управо и започео Конгрес. У овом центру рударства и индустрије у Горњем Шљон-

ску, после пријема од стране „Друштва Пријатеља Науке“, пољски научници су одржали неколико информативних предавања: о геолошкој структури, рударству, привреди и становништву Г. Шљонска. После подне је приређено неколико екскурзија (антропогеографска, геолошка) и разгледани рудници угља, топионице цинка и хемијске фабрике. 3. Јуна Конгрес је наставио рад у Познању. После пријема на Универзитету, одржано је неколико информативних предавања о Пољској (географски преглед; тектоника Пољске; флора састав становништва и географски фактори у историји Пољске). По подне истог дана приређено је неколико интересантних екскурзија у околину Познања, а разгледана је и сама варош и њене научне институције. Нарочито је била инструктивна геолошко-морфолошка екскурзија. Проф. Ст. Павловски који је водио ову екскурзију упознао је учеснике са наслагама и облицима северне глацијације и утицајима глацијалног феномена на рељеф и развој хидрографске мреже околине Познања. Проф. Чекановски дао је интересантне инструкције о саставу становништва познањске области, и о променама које су се извршиле после уједињења Пољске. Тако је на пр. Познањ до пред Светски Рат имао само неколико процената Пољака а данас има свега неколико процената Немаца. Ово је постигнуто великом и вољном разменом становништва између познањске области и Источне Пруске и Гданска.

4. Јуни био је посвећен екскурзији по пољском приморју. Разгледана је прво пољска лука Гдинија и направљено неколико малих екскурзија по њеној околини, где су проматрани нарочито моренски бедеми подсечени абразијом. Гдинија је једина већа пољска лука; у изграђивању је и развија се нагло. Још 1923 г. била је рибарско насеље а данас је варош од 10.000 становника. Она је за Пољску од значаја нарочито као извозна лука преко које се извози угаљ и сировине за северне земље. Из Гдиније је направљен излет бродом до пешчаног острва Хела. Овде је и поред ружног времена приређено неколико екскурзија: геолошко-морфолошка, фитогеографска и етнографска (насеље Кашуба, словенског племена).

5. Јуна је званично отворен Конгрес у Варшави. У своме говору проф. Е. Ромер је одао пошту пок. Јовану Цвијићу „творцу идеје конгреса словенских географа и етнографа“. Сутра дан, 6. Јуна, одржана је прва пленарна седница конгреса и извршена подела на 8 научних секција у којима су започела предавања истог дана (I. Картографија, Геофизика, Геодезија, Метеорологија, Климатологија, и Хидрографија; II. Геоморфологија и Геологија; III. Фитогеографија; IV. Зоогеографија; V. Антропогеографија и Привредна Географија;

VI. Антропологија, Демографија, Етнографија и Социологија; VII. Регионална Географија и VIII. Историјска Географија, Историја Географије и Настава Географије). Поред тога извршен део времена посвећен је разгледању историјско-етнографских и природњачких музеја, Ботаничког Врта а нарочито картографских радова Војно-географског Института. Сутрадан, 7. јуна, Конгрес је одржан у Вилни. У овом географски и етнички интересантном граду далеко на Западу Европе очувани су многи трагови оријенталских утицаја. Човека изненаде поред европских и уске и вијугаве улице са оријенталским кућама и чаршијом. Вилна је била некад главно трговачко стовариште западно-европских земаља за трговину са Оријентом. У њој се још и данас одржала оаза муслиманског становништва поред великог броја Јевреја. После пријема на Универзитету и информативних предавања о положају, развоју и улози Вилне у историји Пољске, приређено је неколико екскурзија у околину вароши (морфолошка, етнографска, фитогеографска). После подне одржане су седнице секција.

Из Вилне се путовало за Лавово дању; пут води великим делом кроз шумовите и ретко насељене припетске мочари Полесије и Волинију. Удешина су је била два кратка задржавања у Лунинцу и Сарниу, ради морфолошко-геолошких проматрања као и начина живота становништва. 9. Јуна у Лавову одржана је друга пленарна седница као и седнице секција. Поред тога учесници Конгреса подељени у пет група разгледали су варош. Нарочита пажња била је посвећена разгледању музеја и картографске изложбе Географског Института на Универзитету, коју је приредио проф. Ромер. Од Лавова се за Татру такође путовало знатним делом дању. 10. јуна у Бориславу разгледани су извори нафте и приређене су екскурзије по околини (геолошка и фитогеографска). Истога дана настављен је пут за Татру. Овде је 11. Јуна приређено неколико интересантних екскурзија: глацијално-морфолошка и антропогеографска око Закопана и у долини Бистре, геолошка на глацијална језера Морске Очи и фитогеографска. Све су оне биле врло инстрективне, а нарочито прва коју је водио симпатични ветеран пољских географа проф. Ромер. Учесници свих екскурзија сакупили су се увече у Кузницама где су биле приређене народне игре татранских горштака.

Конгрес је закључен 12. Јуна у Кракову. Поред разгледања града и мањих екскурзија, одржане су седнице секција као и седница делегата. По подне је одржана пленарна седница којом је, после пријема резолуција и после пријема позива наше владе, да се идући конгрес одржи у нашој земљи 1930 године, закључен конгрес.

Ако је главни циљ овако сјајно организоване екскурзије био да учесници конгреса што боље упознају пољску земљу, она се може слободно рећи да је он и постигнут. Али је конгрес и научно врло добро успео, и показао како на високом ступњу стоји географска и етнографска наука код словенских народа. То се јасно манифестовало не само у великом броју него и квалитету научних предавања. У осам научних секција одржано је на седницама у Варшави, Вилни, Лавову и Кракову преко 300 предавања. Расправљани су често врло значајни проблеми и излагани резултати проучавања од општег значаја као и о проучавању словенских земаља и народа. Разумљиво је да је у овако великом броју питања било и ситнијих, од мањег, нарочито од локалног значаја. Поред тога овако велики број предавања, поред сталног екскурзирања, непрекидних промена средине и утисака и стриктно ограниченог времена, прилично је замарао, те кашто и врло интересантна питања нису привукла већу пажњу. При иначе изврсној организацији конгреса могло се уредити да њихов број буде мањи и да она обухвате само проблеме од општијег научног интереса.

Наши делегати и чланови одржали су ова предавања:

1) П. Вујевић: *Répartition géographique des précipitations et le régime pluviométrique dans le Royaume S. H. S.*; 2) Владимир К. Петковић: *Histoire de l'exploration géologique en Serbie*; 3) Б. Ж. Милојевић: *Sur la géographie régionale du littoral et des îles dinariques*; 4) П. С. Јовановић: а) *La glaciation de Jakupca*; б) *Карсни појави у Поречу*; 5) С. М. Милојевић: *Спелеолошка испитивања у Поповом Пољу*; 6) Б. Дробњаковић: *Поглед на етнографске музеје у Краљевини С. Х. С.*; 7) Е. Шневајс: *Данашње стање југословенске етнологије*; 8) В. С. Радовановић: *Јован Цвијић и Српска антропогеографска Школа*; 9) Л. Костић: *Градови у Југославији*; 10) Е. Цветић: *Развитак географске наставе у основној школи*, и 11) С. Станковић: *Sur la distribution géographique des Triclades d'eau douce dans la Péninsule Balkanique.*

С. М. Милојевић.

Београдски скуп географа. 27., 28. и 29. априла 1927. године одржан је у Београду, у Географском Институту Университета, први скуп географа из целе наше земље. На скупу је било око шездесет учесника а дошли су и географи из даљих места, као из Марибора, Љубљане, Сплита, Приједора, Велеса и т. д.; учествовали су скоро сви географи из Београда, и знатан број из ближих места. На томе скупу Географији Београда и околине била су посвећена ова предавања: Др. Сима Милојевић: *Геоморфологија београдског земљишта*; Др. Боривоје Дробњаковић: